

Sky in Scrub

POSEBNA RAZISKOVALCA

**Spoznajte alpsko pokrajino
in se naučite nekaj novega o
ekosistemskih storitvah in
zeleni infrastrukturi!**

FRACTAL

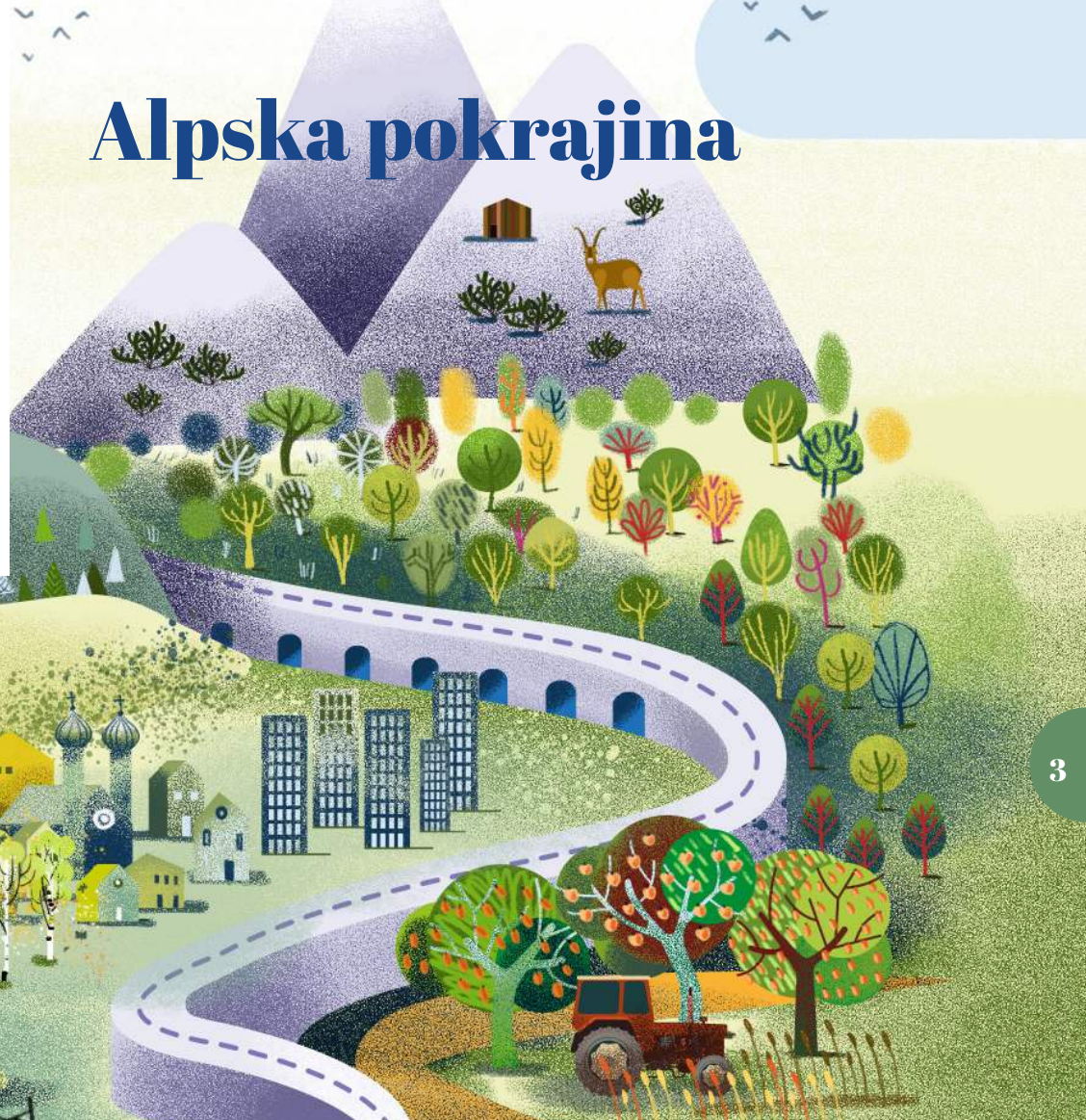
Sky & Scrub, posebna raziskovalca. Spoznajte alpsko pokrajino in se naučite nekaj novega o ekosistemskih storitvah in zeleni infrastrukturi!

Avtorja: Luana Silveri in Mita Drius

Oblikovanje in ilustracije: Valentina Gottardi – Cocai Design

Prevod iz italijanščine: Laura Mary Cincotta

Alpska pokrajina

Scrab je...

... modra lesna čebela. Je neškodljiva čebela samotarka, oprasovalka, ki obožuje pomlad in glicinije.

Znanstveno ime: *Xylocopa violacea*

Sky je...

... hrošč rogač. Sky je prav tako neškodljiva samotarska žuželka, ki se prehranjuje z nektarjem, sadjem in trohnečim lesom.

Znanstveno ime: *Lucanus cervus*

Scrab, kaj je ta čudoviti kraj? Vse okoli nas je toliko rastlin in živali! V Alpah sva! To je pokrajina, polna različnih habitatov – kot kolaž!

Habitatov? Kaj pa je to?

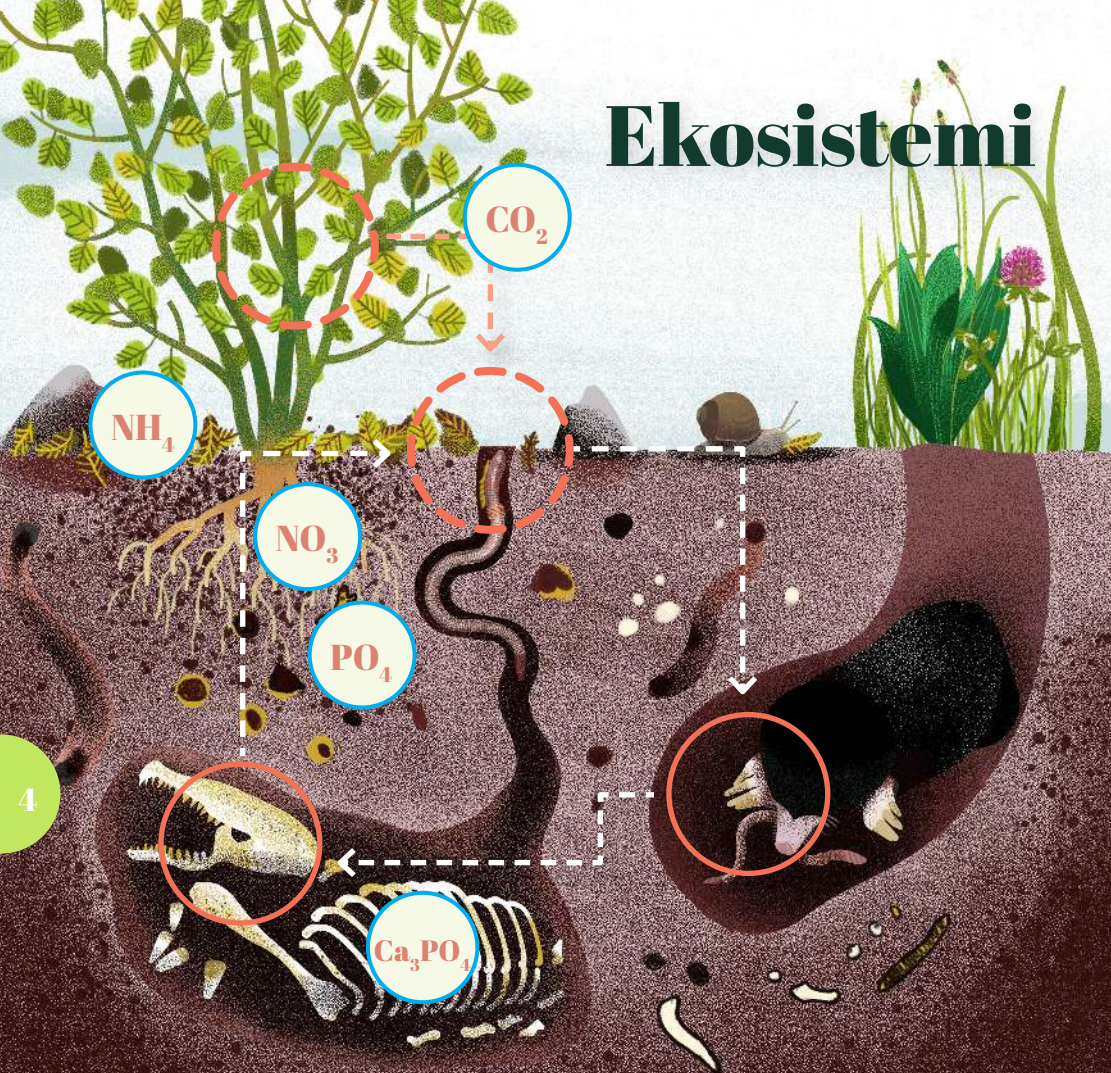
Sky, poglej tiste skalnate stene – vidiš gorsko kozo? In tamle spodaj v potoku skače postrv. Habitat je prostor, kjer živi določena vrsta: skalnate stene za

gorske koze, voda za postrvi.

Oh, že razumem. Habitat je kot dom za rastlino ali žival. Hej, Scrub, ali lahko različne vrste rastlin in živali živijo v istem domu?

Da, Sky. Rastline in živali skupaj z glivami in mikroorganizmi sestavljajo ekosistem!

Čakaj, čakaj! Eko-kaj?

Ekosistemi

Ekosistemske storitve

Ekosistem, Sky! Pogledaj na tla, kaj vidiš?

Oh, Scrab, samo zemljo.

To ni samo zemlja, to je prst! Predstavljaš si, da bi je odrezal en košček.

Kot torto?

Tako je! Če bi lahko odrezal veliko rezino prsti, bi v njej lahko videl krte, deževnike, mikroskopske bakterije, čudne glive in rastline.

Okej, Scrab... in kaj potem?

No, rastline absorbirajo minerale in vodo iz zemlje. Ko jim odpadejo listi, pa ti postanejo hrana za polže.

In te male črne miši?

To so krtili! Jedo žuželke in deževnike. Potem so tu še mikrobi, ki vse razgradijo, in tako nastane popoln cikel!

Torej ... habitat je dom, ekosistem pa je kot prijateljstvo med vsemi bitji, ki živijo v njem?

Točno tako!

Scrab, čemu pa so namenjeni ekosistemi?

Ekosistemi zagotavljajo ekosistemske storitve. Predstavljaš si, da je poletni dan in da ti je zelo vroče. Kam bi se šel ohladiti?

Morda pod drevo ali na obrežju reke.

To je to! Pravkar si odkril vlogo vodnega ekosistema. In tako kot ti tudi drugi ljudje od ekosistemov pridobivamo veliko koristi, če so ekosistemi zdravi.

Vau! To je res kul.

Sky, ali slišiš tisto brenčanje s polja, polnega divjih cvetic? Ali vidiš vse to dogajanje okoli bezgovih grmov? Vse te žuželke so izjemno pomembne za opraševanje rastlin in dreves, ptice pa pomagajo raznašati njihova semena. Njihovi plodovi nato dozoriijo in postanejo hrana tudi za ljudi.

Nemogoče! Kakšna hrana?

Če na svetu ne bi bilo opraševalcev, bi se morali posloviti od češenj, marelic, sliv ter celo od buč in paradižnikov!

Zelena infrastruktura

Prehodi za divje živali in zelene površine v mestih

Ekosistemske storitve: uravnavanje podnebja, izboljšanje našega počutja in podpiranje biotske pestrosti.

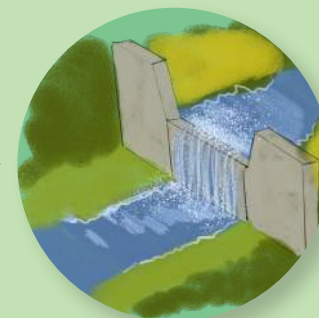
Nadomeščanje betona z vrtovi za oprasovalce in deževnimi vrtovi

Ekosistemske storitve: uravnavanje klime in preprečevanje poplav, podpiranje biotske pestrosti, habitatov in dobrega počutja ljudi.

Majhna mokrišča in potoki kot varovalni pas med polji

Ekosistemske storitve: uravnavanje klime in podpiranje habitatov, zemlje, biotske pestrosti in pridelava hrane.

Renaturalizirane reke in ribje steze

Ekosistemske storitve: uravnavanje podnebja, oskrba z vodo in hrano, biotska pestrost, rekreacija.

6

7

Hmm, ko se ozrem naokoli, se mi zdi, da vidim nekaj težav...

Prav imaš, Sky, a zelena infrastruktura ponuja rešitve.

Zelena-kaj?

Zelena infrastruktura – to so strategije, ki posnemajo naravo. Dotakni se tega pločnika.

Joj! Vroče je!

Ne moreš hoditi po njem, kajne?

Mogoče grem lahko po drugi poti?

Kaj pa, če bi bila vsaka pot tako vroča kot ta?

To bi me osmodilo!

Čas je, da se stvari spremenijo, Sky! Odstranimo ves beton in naredimo nekaj revolucionarnega: razkopljimo naša mesta!

Rojeni uporniki!

Če nasujemo zemljo, nato pa posadimo rože, grmovnice in drevesa, bo to

postal zeleni koridor.

To je odlična ideja, Scrub! Mnogo hladneje bo.

Tako lahko za divje živali naredimo tudi mostove čez ceste, da jih lahko varno prečkamo, ne da bi nas povozili avtomobili.

In ob dežju bo zemlja bolje vpijala vodo kot asfalt, kajne?

Vsekakor. Za obvladovanje deževnice

lahko zgradimo deževne vrtove s cvetočimi rastlinami in grmovnicami. Ne le, da bodo bolje vpijali vodo, ampak bodo nudili tudi dom pticam in majhnim sesalcem.

Jupi! Naši odprti prostori bodo tako lepi in vsi se bomo počutili bolje!

Čestitam, Sky, pravkar si opredelil kulturne storitve in storitve za dobro počutje, ki nam jih nudijo ekosistemi.

Nevarnosti, ki jih povzroča človek

8

To je tako kul, kot popolni stroj!

Res je, če so naši ekosistemi zdravi, vse teče gladko.

Kaj? Saj ekosistemi ne morejo zboleti, kajne?

Če se v tleh pojavi preveč hranilnih snovi kot so dušik, ogljik in fosfor, jih ekosistemi na žalost ne morejo vseh 'prebaviti'.

Čakaj, hočeš reči, da lahko zemlja 'boli želodec'?

Poglej tista polja, Sky. Uporabljajo se za zelo intenzivno kmetijstvo. In na tistem pašniku – vidiš, koliko živali se tam pase? Pomisli tudi na vse avtomobile in tovornjake ter industrijske odpadke v zraku in vodah.

Tudi ljudje v svojih hišah porabljajo naravne vire in onesnažujejo okolje. A to še ni vse ...

Kaj še?

Dogajajo se tudi podnebne spremembe. Ogrožajo in uničujejo naravne in spremenjene habitate, tako da ekosistemi ne delujejo več najbolje.

Uničevanje ekosistemov se mi ne zdi ravno pametna poteza!

Prav imaš, Sky. Na srečo nam lahko pomaga zelena infrastruktura, vendar se moramo tudi mi vsi potruditi in pomagati po svojih najboljših močeh!

Okej, Scrab, od zdaj naprej je to naš moto: za zdrave ekosisteme, več zelene infrastrukture v Alpah!

Naučimo se besede

- **HABITAT:** fizično okolje, vključno z neživimi elementi in viri, v katerem živi vrsta ali skupnost živalskih in rastlinskih vrst.
- **EKOSISTEM:** sistem, ki ga tvorijo medsebojni odnosi med skupino živih organizmov in fizičnim okoljem, v katerem živijo.
- **EKOSISTEMSKESKE STORITVE (ES):** posredne in neposredne pozitivne koristi, ki jih ekosistemi naravno zagotavljajo ljudem. Ekosistemske storitve so **URAVNALNE**, kadar pomagajo pri uravnavanju podnebja ali izboljšujejo kakovost zraka in vode. Kadar zagotavljajo surovine, ki so uporabne za ljudi, kot so na primer les, hrana in voda, jih imenujemo **OSKRBOVALNE** storitve. **PODPORNE** ekosistemske storitve so tiste, ki pomagajo ekosistemom, da ostanejo zdravi, če na primer izboljšujejo habitate in biotsko pestrost. **KULTURNE** ekosistemske storitve prispevajo k našemu duševnemu in telesnemu zdravju. To so med drugim gozdovi in potoki kot prostor za sprostitev.
- **HRANILA:** sintetične in organske kemične spojine na osnovi dušika, fosforja in ogljika. V tleh ta hranila absorbirajo rastlinske korenine in jih prebavljajo mikrobi.
- **ZELENA INFRASTRUKTURA (ZI):** omrežje naravnih in polnaravnih območij ter grajenih elementov, ki zagotavljajo pomembne koristi za ljudi in izboljšujejo biotsko pestrost. To so na primer zeleni koridorji v mestih ali ob kolesarskih poteh, žive meje med polji, vrtovi za opraševalce, hoteli za čebele in cestni prehodi za prostoživeče živali.

9

Si pripravljen na igro?

Poskeniraj QR kodo ter prenesi karte in navodila za igro.

Naj se igra začne!

0

Projekt FRACTAL

Projekti zelene infrastrukture so na podeželskih in primestnih območjih Alpske regije še vedno redki. FRACTAL (Fostering Green Infrastructure in the Alps) pomaga organizacijam in podjetjem vzpostavljati zeleno infrastrukturo na lokalni ravni ter poučuje otroke in odrasle o ekologiji.

Želite izvedeti več? Najdete nas lahko na spletu:
www.alpine-space.eu/project/fractal/

in nam sledite na Instagramu in Facebooku

Trajanje projekta: APRIL 2023 - SEPTEMBER 2024

Projekt je sofinanciran s strani Evropske unije v okviru programa Interreg Alpine Space.

